

ומאן דאמר אינו לוקה קסבר — אין איסור
 חל על איסור, ולא חל איסור בשר בחלב, (75)
 ועל איסור חלב לא התרו אותו.

ורחינן: לא. דכולי עלמא אין איסור חל על
 איסור. אאכילה דכולי עלמא לא פליגי דלא
 לקי משום בשר בחלב שהרי אין איסור חל
 על איסור. בי פליגי אבשול, שביחס לבישול,
 האיסור הוא רק משום בשר בחלב ולא
 משום חלב. שאין איסור לבשל חלב.

מאן דאמר לוקה, שהרי חר איסורא הוא.
 ואין כאן איסור חל על איסור.

ומאן דאמר אינו לוקה, סבר, להכי אפקה
 רחמנא לאכילה בלשון "בישול" וכפי
 שכתוב לא 'תבשל' גדי בחלב אמו. ודורשים
 מזה שכתוב ג' פעמים שאחד מהם בא
 לאיסור 'אכילת' בשר שהתבשל בחלב, לומר
 לנו — כיון דעל אכילה לא לקי, אבישול
 נמי לא לקי.

ואיכא דאמרי: אבישול — כולי עלמא לא
 פליגי דלקי.

כי פליגי — אאכילה.

מאן דאמר אינו לוקה, דהא אין איסור חל על
 איסור.

ומאן דאמר לוקה, משום שסבר, להכי אפקה
 רחמנא לאכילה בלשון בישול לומר לנו —
 כיון דאבישול לקי, אאכילה נמי לקי.

ואיבעית אימא: מר אמר חדא, ומר אמר
 חדא ולא פליגי.

והיינו, זה שאמר לוקה דיבר על בישול, כי
 בחלב אין איסור בישול ואין פה איסור חל
 על איסור.

וזה שאמר אינו לוקה דיבר על אכילה, שאם
 התרו בו רק משום אכילת בשר בחלב ולא
 התרו בו משום איסור אכילת חלב, אין הוא
 לוקה כלל משום שלא יכול לבוא איסור
 בשר בחלב ולחול על איסור חלב.

מיתיבי: המבשל בשר במי חלב מים
 הנפרדים מהחלב — פטור.

דב שבשלו בחלב — פטור.

העצמות והגידים והקרנים והטלפים שבשולן
 בחלב — פטור. (76)

בחלב על איסור חצי שיעור של נבילה. אולם
 החתם סופר (יורה דעה סימן צ"ב) חולק ודעתו
 שלא חל איסור בשר בחלב באופן זה על חצי
 שיעור, והטעם דגם עכשיו אין בחצי זית בשר
 בפני עצמו שיעור שלם של בשר בחלב אלא חצי
 שיעור ורק בצירוף החלב יש בו שיעור,
 ובצירופים הרי גם מצד הנבילה יכול היה לצרף
 לשיעור עם עוד חצי זית נבילה ולכן לא חל.

76. דעת הרא"ש היא, שנסיובי דחלבא נחשב
 חלב מן התורה, ומי חלב נחשב חלב רק מדרבנן
 וכן פסק השלחן ערוך סימן פ"ז סעיף ח' בשם

בישול בשר בחלב הוא כדי שלא יבא לאוכלו
 אחר כך, אם כן כאן שאין לוקה על האכילה,
 שלא ילקה גם על הבישול. ותירץ החתם סופר
 שזו באמת המחלוקת כאן בין הלשונות האם
 איסור הבישול הוא בפני עצמו או רק מחשש
 אכילה.

75. כתב החוות דעת (סימן צ"ד סעיף קטן ד')
 שאף שמבואר בסוגיא שלא חל איסור בשר
 בחלב על נבילה, אבל אם בישל חצי זית בשר
 נבילה עם חצי זית חלב, כיון שמצד איסור
 נבילה יש כאן רק חצי שיעור, יחול איסור בשר

הפגול והנותר והטמא שבשלן בחלב חייב על אכילתן גם משום אכילת בשר בחלב!

ורואים שחל על פיגול ונותר וטמא איסור בשר בחלב וכפי שהגמרא למדה קודם מהריבוי "גדי" שחל איסור בשר וחלב על איסורים אחרים?!

ומשינין: לא מהריבוי של "גדי" לומדים זאת, אלא האי תנא סבר, איסור חל על איסור בכל האיסורים, ואינו אוחו מהכלל של אין איסור חל על איסור.

וזה שלמדנו בכרייתא זו "המבשל במי חלב פטור", מסייע ליה לריש לקיש.

דתנן: מי חלב — הרי חן בחלב.

והמוחל שהוא המשקה הזב מן הזיתים — הרי הוא כשמן.

ועל משנה זו אמר ריש לקיש: לא שנו שיש למי החלב חשיבות של משקה כמו לחלב עצמו אלא להכשיר את הזרעים, לקבל טומאה אבל לענין בישול בשר בחלב — מי

חלב אינן כחלב.

תנו רבנן: "לא תבשל גדי בחלב אמו".

אין לי שאסור לבשל גדי אלא בחלב אמו שהיא עז.

גדי שאסור לבשל בחלב פרה ורחל — מנין?

אמרת קל וחומר: ומה אמו, שלא נאסרה עמו בהרבעה, שהרי הגדי והעז מין אחד הם, נאסרה עמו בבשולו. פרה ורחל, שנאסרו עמו בהרבעה שהם שני מינים — אינו דין שנאסרו עמו בבשולו?!

תלמוד לומר מפסוק שני — "בחלב אמו".

ותמהינן: מדוע צריך את הפסוק השני של "בחלב אמו"?

והא למה לי קרא, הא אתיא ליה בקל וחומר?!

אמר רב אשי: משום דאיכא למימר —

אם כן הם חוזרים לכלל שהיוצא מן החי אסור. ומקשה על עצמו, איך יתכן שכשהיו המי חלב בתוך החלב היו מותרים וכשנפרדו נאסרו, ומתוך על זה שמצאנו כך בדם האיברים שכל זמן שבלוע בבשר הרי הוא מותר וכשפורש - נאסר. אולם כתב הרא"ש שרבינו שמחה חולק ודעתו שאף שלגבי איסור בשר בחלב, מי חלב לא נחשבים כחלב, מכל מקום לגבי ההיתר של יוצא מן החי הרי הם בכלל חלב ומותרים. והובאו שני הדעות בשלחן ערוך סימן פ"ז סעיף ה' וכתב הרמ"א שהמנהג כסברא הראשונה שמי חלב מותרים [צדק אברהם].

יש מי שאומר, והפרי חדש כתב שיש סוברים שגם נסיובי דחלבא זה רק דרבנן. וכן משמע מתוספות [דיבור המתחיל המבשל] שמוכיחים מכותח שיש איסור דרבנן, וכותח מבואר בגמרא בפסחים [מב א] שעושים אותו מנסיובי דחלבא. וכן כתב כאן הריטב"א וכמו כן הרשב"א בתורת הבית, וכן הרמב"ן והר"ן כתבו כתוספות, ואם כן מצאנו הרבה ראשונים שאוחזים כפרי חדש. וכתב עוד הרא"ש בשם רבי אליעזר ממיץ שמי חלב אסורים בשתיה מן התורה. שהרי בעצם חלב עצמו הוא יוצא מן החי והיה צריך להיות אסור בשתיה, אלא שיש פסוק מפורש להתירו, ומי חלב כיון שאינם כלולים בהיתר של חלב,

מעיקרא דדינא פירכא:

מהיכא קא מויתית לה — מאמו של הגדי, שיש בה קולא, שלא נאסרה עמו בהרבעה.

ועל כך אפשר להקשות: **מה לאמו, שכן נאסרה עמו בשחיטה**, כדכתיב "ושור או שה, אותו ואת בנו לא תשחטו ביום אחד" [וכוונת הפסוק לאם ובנה], **תאמר בפרה שלא נאסרה עמו בשחיטה!** שאין הפרה יכולה להיות אמו של "גדי" אלא של "עגל".

הילכך, **תלמוד לומר "בחלב אמו"**. ולומדים מריבוי הכתוב לאסור בשר פרה ורחל בחלב גדי [תוספות]. [ועיין ברש"י].

תניא אידך: "בחלב אמו" השלישי שכתוב — למה בא?

אין לי אלא בחלב אמו כשעדיין לא נכנסה לדיר למעשר בהמה, והרי היא נכנסת עמו לדיר להתעשר.

בחלב אחותו גדולה שכבר התעשרה — **מניין?**

רש"י הביא בתחילה ביאור שהמדובר בפרה, ולמסקנא [בעמ' ב'] ביאר שהמדובר בהמה שכבר התעשרה. הביאור בהמשך הוא לפי מסקנת רש"י.

אמרת קל וחומר: ומה אמו, שנכנסה עמו לדיר להתעשר, נאסרה עמו בבשול. אחותו, שלא נכנסה עמו לדיר להתעשר, מחמת שהתעשרה מכבר, אינו דין שנאסרה עמו בבשול!

הילכך: **תלמוד לומר כתוב שלישי** — **"בחלב אמו"!**

ותמהינן: **והא, למה לי קרא, הא אתיא ליה בקל וחומר!**

אמר רב אשי: משום דאיכא למימר — **מעיקרא דדינא פירכא!**

מהיכא קא מויתית לה, מאמו.

מה לאמו, שכן נאסרה עמו בשחיטה, תאמר באחותו גדולה, שהיא כאמור, עיזה אחרת, שכבר התעשרה, שלא נאסרה עמו בשחיטה.

ולכן **תלמוד לומר "בחלב אמו"**.

אשכחן אחותו גדולה שכבר התעשרה.

אחותו קטנה שעדיין לא נתעשרה — **מניין?**

אתיא מביניא — מאמו ומאחותו הגדולה.

ופרכינן: **מחי תיתי?**

אם **תיתי מאמו,**

איכא למפרך: מה לאמו, שכן נאסרה עמו בשחיטה!

אחותו גדולה תוכיח שלא נאסרה עמו בשחיטה ובכל זאת נאסרה עמו בבישול.

מה לאחותו גדולה שלא נכנסה עמו לדיר **להתעשר, שהרי התעשרה כבר.**

אמו תוכיח!

וחזר הדין. לא ראי זה כראי זה, ולא ראי זה כראי זה,

הצר השוה שבהן שבאמו ובאחותו הגדולה

שהוא בשר ואסור לבשל בחלב,

אף אני אביא אחרות קטנה, שהוא בשר, ואסור לבשל בחלב.

ופרכינן: אי הכי שאחרות הקטנה נלמדת משניהם, מאמו ואחרות הגדולה, אחרות גדולה נמי תיתי מביניא מאמו ופרה ולא צריך פסוק, אלא נלמד כך: ומה אמו שנכנסת עמו לדיר להתעשר נאסרה עמו בבשול, אחרות הגדולה שאינה נכנסת עמו להתעשר מפני שכבר נתעשרה לא כל שכן שתאסר עמו בבישול. ואם תדחה ותאמר מה לאמו שכן נאסרה עמו בשחיטה, הרי פרה תוכיח שלא נאסרה עמו בשחיטה באותו יום שהרי אינה אמו ובכל זאת נאסרה עמו בבשול, וכפי שלמדנו מ"בחלב אמו" השני.

ואם תקשה מה לפרה שנאסרה עמו בהרבעה ואינה מתעשרת עמו, אומר לך — אמו תוכיח, שמותרת עמו בהרבעה ומתעשרת עמו, ובכל זאת אסורה בבשול עמו. וחזר הדין, ונלמד משתייהם בין בשר אחרותו גדולה ובין קטנה!?

ומשנינן: אין הכי נמי!

אלא, "בחלב אמו" השלישי למה לי?

מבעי ליה לכרתניא. "בחלב אמו". אין לי אלא גדי שאסור לבשלו בחלב אמו.

קיד-ב היא האמא עצמה שאסור לבשלה בחלבה שלה, שיצא ממנה לפני שנשחטה — מניין?

אמרת קל וחומר: ומה במקום שלא נאסר "פרי" עם "פרי" בשחיטה והיינו, שמותר לשחוט שני בנינים של פרה אחת באותו היום, נאסר פרי [הבין] עם האם בשחיטה. מקום

שנאסר פרי עם פרי הגדי שהוא "פרי" עם החלב שהוא "פרי" בבשול, אינו דין שנאסר פרי חלב של האם, שיצא ממנה לפני שחיטה עם בשר האם בבשול!?

תלמוד לומר "בחלב אמו".

ותמהינן: הא למה לי קרא הא אתיא לה מקל וחומר?

אמר רב אחדבוי בר אמי: משום דאיכא למימר: סוס בן פוסיא, והיינו סוס שאביו סוס ואמו סוסה שהוא אחי פרדה והיינו שיש לו אחרות שהולידה אמו הסוסה מאבא חמור [והיא פרדה], יוכיח שאסור פרי עם פרי ומותר פרי עם האם. שהרי מותר אותו הסוס להרביעו עם אמו אך אסור להרביעו עם אחרות הפרדה!?

ומשנינן: האיסור להרביע את אותו הסוס עם פרידה אינו נחשב איסור של "פרי עם פרי", כי התם זרע האב הוא דקא גריב.

דהא פרד בן פוסיא שהולידה סוסה מן החמור, והוא אחי פרדה, יוכיח שמותר פרי עם פרי ואסור פרי עם האם והיינו הפרד עם אמו הסוסה! ומוכח שסיבת האיסור מחמת שמתייחס למין אביו ונחשב לשני מינים.

אלא, אמר מר בריה דרבינא: משום דאיכא למימר: עבד בן שפחה, שהוא אחי משוחררת, יוכיח, שאסור פרי עם פרי, שאסור לאותו עבד להתחתן עם אחרות המשוחררת, ומותר פרי [העבד] עם האם שנשארה שפחה!

ודחינן: התם גט שיחרור הוא דקא גריב. שלאו משום פרי עם פרי הוא האיסור, שהרי לפעמים יתכן הפוך וגם יהיה אסור.